

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Energia és éghajlatváltozás mint a megújított lisszaboni stratégia szerves része

(saját kezdeményezésű vélemény)

(2010/C 128/07)

Főelőadó: **Ulla SIRKEINEN**

2008. június 17-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy Eljárási Szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

Energia és éghajlatváltozás mint a megújított lisszaboni stratégia szerves része.

Az EGSZB Elnöksége a „Gazdasági és monetáris unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekciót (a Lisszaboni Stratégia Megfigyelőközpontját) bízta meg a bizottsági munka előkészítésével.

A munka jellegére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2009. november 4–5-én tartott 457. plenáris ülésén (a november 4-i ülésnapon) főelőadót jelölt ki Ulla SIRKEINEN személyében, továbbá 164 szavazattal 6 ellenében, 12 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az éghajlatváltozás és az energiaellátás biztonsága századunk két legnagyobb kihívása. A fogyasztás és a termelés struktúráját úgy kell átalakítani, hogy az kevesebb üvegházhatású gáz kibocsátásával és kevesebb energia felhasználásával járjon. A termelés bizonyos típusai el fognak tűnni, mások fejlődni és bővülni fognak. Bizonyos, ma létező foglalkozások megszűnnek, és helyükbe újak lépnek. Támogató intézkedésekre lesz szükség. Változni fognak a képzettségre és az ismeretekre vonatkozó igények. Kutatásokat kell végezni, és óriási összegeket kell beruházni.

1.2. Politikai kijelentések helyett gyakorlati intézkedéseket kell végre tenni, mégpedig sürgősen. Ez azonban nem lesz könnyű. A politikai vezetőknek ezeket a kihívásokat, valamint a belőlük fakadó következményeket világossá kell tenniük a polgárok számára, és alaposan meg kell tervezniük a szükséges intézkedéseket. A polgárok és a civil társadalom támogatása nélkül nem mehet végbe a változás. Az EU politikai döntéseinek következményeivel kapcsolatban számos kérdés még mindig nyitva áll, és ezek megválaszolásához az Európai Bizottság részéről további kutatásokra és információkra van szükség.

1.3. Bármennyire is súlyos a jelenlegi válság, nem szabad miatta halogatni az alacsony szén-dioxid-kibocsátású társadalom felé történő konkrét lépéseket. A válságot úgy is fel lehet fogni – és kell is –, mint lehetőséget az újrakezdésre, ám ezúttal másfelől közelítve meg a növekedés célkitűzését. Az EGSZB külön hangsúlyozza, hogy Koppenhágában nemzetközi megállapodásra kell jutni.

1.4. A megújított lisszaboni stratégiának tartalmaznia kell egy olyan cselekvési tervet, amely az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra irányul. Ezt a fenntartható fejlődés három – gazdasági, környezetvédelmi és társadalmi – pillérének figyelembevételével kell végrehajtani, az átfogó versenyképességi, növekedési és foglalkoztatási célok szem elől tévesztése nélkül. Az éghajlati és energetikai célok elérésének előfeltétele egy versenyképes gazdasági keret, és az éghajlat- és energiapolitikák – a megfelelő megközelítés alkalmazásával – elő tudják segíteni a növekedést és a munkahelyteremtést.

1.5. A kulcsfontosságú cselekvési területek a következők: technológiai fejlesztés, tudatosság és viselkedésformák, társadalmi és oktatási aspektusok, valamint a nemzetközi dimenzió. Ahhoz, hogy valós és fenntartható eredményeket tudjunk elérni, időre és erőforrásokra egyaránt szükség lesz.

1.6. Az EGSZB a következőket ajánlja:

– Az EU-nak az átfogó energiaügyi és éghajlat-változási jogi keret kialakítása után most a gyakorlati végrehajtásra kellene koncentrálnia.

– Ahhoz, hogy az energiaellátást az éghajlati célok figyelembevétele mellett biztosítani tudjuk, az energiahatékonyság és -megtakarítás növelésére irányuló politikákra, a kielégítő szintű energiatermelésre és -szállításra (ideértve az intelligens hálózatokat is) történő beruházásokra, nyitott belső energiapiacra, valamint az EU számára a nemzetközi színtéren erős pozíció megszerzésére van szükség.

– Hatékony politikai intézkedéseket kellene beépíteni a jövőbeli lisszaboni stratégiához kapcsolódó integrált iránymutatásokba, országspecifikus ajánlásokba és nemzeti reformprogramokba.

– Az EU-nak és a tagállamoknak a technológiai fejlesztésre kell összpontosítaniuk, és az éles nemzetközi versenyben többet kellene beruházniuk a tiszta technológiákra irányuló K+F+I-be, akár a közösségi költségvetési keretek esetleges átcsoportosításával.

– Az új technológiák bevezetésére és a rájuk irányuló beruházásokra nézve kedvező keretfeltételeket kell biztosítani.

- A fogyasztók megfelelő magatartásának kialakításához az Európai Bizottság és más érdekelt felek részéről korrekt tájékoztatásra, a legjobb gyakorlatok felsorolására, konkrét tanácsokra és támogató intézkedésekre van szükség.
- Az oktatást és képzést, különösen az egész életen át tartó tanulást elérhetővé kell tenni mindenki számára, hogy alkalmazkodni tudjon a termelési és a fogyasztási minták megváltozásához.
- Gondosan ügyelni kell a politikáknak az energiaárakra gyakorolt hatásaira, hogy el lehessen kerülni az energiaszegénységnek és a versenyképesség gyengülésének a veszélyét; továbbá ügyelni kell arra, hogy a megújuló energiaforrásokat támogató rendszereknek ne legyenek káros mellékhatásai.
- Az EU-nak minden lehetséges erőfeszítést meg kell tennie egy olyan, az éghajlatváltozásról szóló nemzetközi megállapodás elérése érdekében, amely azonos lehetőségeket biztosít a világon mindenki számára, például egy nemzetközi kereskedelmi rendszer, vagy legalább összeegyeztethető rendszerek révén.
- A civil társadalmat és a szociális partnereket aktívan be kell vonni a gazdasági szerkezetváltás érdekében tett hatalmas erőfeszítésekbe. Az EGSZB készen áll és hajlandó szerepének betöltésére.

Indokolások

2. Bevezetés: A jelenlegi helyzet

Energiapolitika

2.1. Az EU energiapolitikájának három párhuzamos célkitűzése van: az ellátás biztonsága; a versenyképesség; valamint a környezetvédelem, ideértve az éghajlatváltozás hatásainak mérséklését is. Szükség esetén ezek közül az ellátás biztonságát kell elsődlegesen kezelni. Az energiahiány – többek közt az elektromos energia termelését tekintve – egyre nagyobb tényleges veszélyt jelent, különösen akkor, amikor az ipar kezd fellendülni.

2.2. Az uniós szabályozás az energiatermelésnek és az energia nagyléptékű felhasználásának környezeti és éghajlati hatásaira is kiterjed. Az EU új korlátozásokat hagyott jóvá a kibocsátáskereskedelmi rendszerekben, melyek az energiatermelésre, a nagy energiaigényű iparágakra és a légi közlekedésre egyaránt vonatkoznak. Ezeknek a javaslatoknak a hatása még nem ismert, bár már készültek összesített hatáselemzések.

2.3. Minden energiafelhasználó ágazatban, valamint az energia-termelésben a hatékonyság és a megtakarítás az energiaellátás biztonságának és a kibocsátások csökkentésének kulcsa és nagy lehetőségeket magában rejtő építőköve. Az EU-nak több politikája is foglalkozik ezzel, és újabb politikai intézkedések vannak előkészületben. A tagállamokban azonban még alig vannak gyakorlati intézkedések.

2.4. Az európai energiaellátás forrásait és útvonalait diverzifikálni kell, és az energiaszerkezetet az alacsony szén-dioxid- és üvegházhatásúgáz-kibocsátású megoldások felé kell terelni, tehát például a megújuló energiaforrások és az atomenergia irányába. Az energiaszerkezet optimalizálása és az ezzel kapcsolatos döntések a tagállamok kezében vannak, az EU megújuló energiaforrásokra vonatkozó politikái, valamint a környezetvédelem és az éghajlat terén alkotott jogszabályok azonban irányt szabnak ezeknek a döntéseknek.

2.5. Európának határozottabb szerepet kell vállalnia a nemzetközi energiaügyi kapcsolatokban és piacokon. A 2009-ben újra felmerült gázellátási problémák hatására talán végre megszületik az együttes fellépés iránti, régóta esedékes elkötelezettség.

Éghajlat-változási politikák

2.6. A 2008-as éghajlat-változási és energiacsomag az összes ágazatot érintő intézkedéseket tartalmaz a 2020-ra elérendő jól ismert 20-20-20-as célkitűzések érdekében. Az üvegházhatású gázok kibocsátására vonatkozó fő célkitűzést 30 %-ra lehetne emelni egy kellőképpen ambiciózus és átfogó nemzetközi megállapodás keretében.

2.7. A kibocsátások csökkentésére irányuló intézkedések nagy részét a tagállamoknak kell végrehajtaniuk. A jogalkotás számos elemére – különösen a kibocsátáskereskedelmi rendszerre és a szénátszivárogatás problémájára – vonatkozó döntések uniós szintű meghozatala azonban még várat magára.

2.8. Még nem lehet tudni, hogy a rendszer egésze hogyan fog működni. Igen fontos kérdések a következők: mi a szén-dioxid ára, milyen mértékben emelkednek az energiaárak a megújuló energiaforrásokra irányuló politikák következtében, illetve milyen költséggel járnak a háztartások számára azoknak az ágazatoknak a tevékenységei, amelyek nem vesznek részt a kibocsátáskereskedelmi rendszerben. Az Európai Bizottság részéről további kutatásokra és információkra van szükség.

2.9. A nemzetközi éghajlat-változási egyezményről szóló tárgyalások 2009 decemberében, Koppenhágában zárulnak le. Az EGSZB erről a kérdéssel egy külön véleményben már kifejtette nézeteit. Az Európai Tanács megállapodott a koppenhágai találkozó előkészítésének főbb szempontjaival kapcsolatban. Az egyik ilyen a tagállamok közös teherviselése a legszegényebb országok megsegítése érdekében.

3. A megújított lisszaboni stratégiába beépítendő fő energia- és éghajlatpolitikai kérdések

3.1. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdasághoz nagy ipari változások kellenek. A kibocsátásokat csökkenteni kell, az energia és a természetes erőforrások felhasználását pedig külön kell választani a gazdasági növekedéstől. A fogyasztás és a termelés struktúráját át kell alakítani. A termelés egyes típusai el fognak tűnni, mások fejlődni és bővülni fognak. Bizonyos, ma létező foglalkozások megszűnnek, és helyükbe újak lépnek. Változni fognak a képzettségre és az ismeretekre vonatkozó igények. Óriási összegű beruházásokra és elengedhetetlen társadalmi támogató intézkedésekre lesz szükség.

3.2. A politikai vezetőknek fel kell hívniuk a figyelmet mindegyikre, valamint az ebből fakadó, a mindennapi életünket befolyásoló következményekre. A kormányoknak világossá kell tenniük, hogy mire is van szükség: például mennyi fosszilis energiát kell helyettesíteni és mivel, illetve mennyi energiát kell megtakarítani fejenként. A polgárok támogatása és fellépése nélkül nem mehet végbe a változás. A civil társadalom központi szerepet játszik.

3.3. Nem szabad a jelenlegi gazdasági hanyatlásra hivatkozva halogatni az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez, valamint Európa energiaellátásának biztosításához szükséges intézkedéseket. A gazdasági válságok enyhítésére irányuló politikáknak az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság céljait is szolgálniuk kell, és viszont. A válságot úgy is fel lehet fogni – és kell is –, mint lehetőséget az újrakezdésre, ám ezúttal másfelől megközelítve a növekedés célkitűzését.

3.4. Az elkövetkező néhány éves időszakra vonatkozó energia- és éghajlati ügyekkel foglalkozó politikák zömét már kidolgozták, csupán egy nemzetközi megállapodás hiányzik, ami viszont nagyon fontos lenne. Most sok a tennivaló nemzeti szinten, és még nem tudjuk, hogy mindez hogyan fog működni. Most kerülni kell a célok és a jogszabályok megváltoztatását, hogy minden résztvevő a lehető legegyszerűbb módon és a legnagyobb biztonsággal készíthesse elő és hajthassa végre intézkedéseit. Az erőfeszítéseket most a gyakorlati megvalósításra kell fordítani.

3.5. A megújított lisszaboni stratégiába be kell építeni egy olyan cselekvési tervet, amely az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra irányul. Ezt a fenntartható fejlődés három – gazdasági, környezetvédelmi és társadalmi – pillérének figyelembevételével kell végrehajtani, az átfogó versenyképességi, növekedési és foglalkoztatási célok szem elől tévesztése nélkül.

3.6. Megfelelő, gondosan megtervezett és a legköltséghatékonyabb, valós eredmények érdekében felmért intézkedéseket kell beépíteni azokba a strukturális politikákba, amelyekre majd az integrált iránymutatások, az országspecifikus ajánlások és a nemzeti reformprogramok vonatkoznak. A végrehajtás nyomon követését az Európai Bizottságnak kellene kiviteleznie. Annak nyomon követéséhez, hogy a fejlődés a fenntarthatóság irányába halad-e, a GDP-n kívül további mutatókat is fel kell használni.

3.7. A változás egyrészt technológiai fejlődéssel, másrészt a magatartásformák és a viselkedés megváltoztatásával érhető el. Mindkettő esetében időre van szükség ahhoz, hogy valódi és tartós eredmények szülessenek. Ezenkívül a beruházásokról, a társadalmi és oktatási aspektusokról és a nemzetközi dimenzióról sem szabad megfeledkezni.

Technológia

3.8. A világszintű technológiai verseny erős. Az Egyesült Államok jelentős erőforrásokat különített el az éghajlatváltozás hatásait enyhítő technológiákra irányuló kutatás és fejlesztés számára. Ugyanez az irány figyelhető meg más fejlett gazdaságokban is, és egyre inkább ez a helyzet a nagy, gyorsan fejlődő gazdaságokban is.

3.9. Európának ki kell tudnia használni a lépéselőnyében rejlő lehetőségeit a megújuló energiák és az éghajlatváltozás „tisztá” technológiai terén. Ez igen sürgető és erőpróba feladat, mivel például Japán már előttünk jár a hibrid és az elektromos gépkocsik terén, Kína hamarosan megelőzi az EU-t a szél energiáját felhasználó technológiák terén, az USA pedig a fényelektromosság terén. Nem várható el, hogy pusztán a szén-dioxidra kivetett ár elegendő ösztönző erőt adjon majd a technológiai változáshoz.

3.10. Az Európai Bizottság több kezdeményezést és programot is előterjesztett a tiszta/megújuló és éghajlati technológiák javítása érdekében. Ezekre a célokra több forrást kellene elkülöníteni az EU költségvetéséből.

3.11. A leghatékonyabb technológiák megjelenését csak a sokféleség és a különböző megközelítések, újítások és módszerek közötti egészséges verseny eredményezheti. Ez azt jelenti, hogy semmilyen hasznos technológiáról – mint amilyen például a negyedik generációs atom- és fúziós energia – nem szabad idő előtt lemondani, hanem ezeket kitartóan tovább kell fejleszteni.

3.12. Az információs és kommunikációs technológiák kifejlesztésében és alkalmazásában rejlő roppant lehetőségeket ki kell használni.

3.13. Nem szabad magas támogatások (vagy mesterségesen megszabott átvételi árak) révén elhamarkodottan erőltetni azoknak a megújuló energiaforrásokra épülő új technológiáknak a piacra kerülését, amelyek még messze vannak a gazdaságosságtól. Amíg ezek megérnek a piaci bevezetésre, a támogatásukra szánt összegeket inkább a fenntartható és szén-dioxid-mentes energiatechnológiák kutatására és fejlesztésére kellene felhasználni.

3.14. Az EU a tagállami erőforrásokhoz képest csak csekély mértékben vesz részt a kutatás, fejlesztés és innováció finanszírozásában. A tagállamok ráfordítási szintje jelenleg igen változatos képet mutat. Az erőforrásokat feltétlenül növelniük kell, ideértve a kibocsátáskereskedelmi rendszerek értékesítéséből származó bevételeket, illetve konkrétan a tiszta technológiák kutatására és fejlesztésére fordított összegeket is, és az is rendkívül fontos, hogy hatékony együttműködés révén kritikus tömeget és világszínvonalú szakértelmet tudjunk elérni. Ezeket az intézkedéseket kézzelfogható módon be kell építeni az átalakított lisszaboni stratégiával kapcsolatos iránymutatásokba és nemzeti cselekvési tervekbe.

Beruházások

3.15. Az új technológiák és újítások használatba vételéhez beruházásra van szükség, akár a háztartásokban, akár a cégeknél vagy a közszférában. Beruházásra van szükség a gazdasági fejlődéshez és a foglalkoztatáshoz építve, mint az éghajlat-változási és energiaügyi célok eléréséhez.

3.16. Óriási mennyiségű és sürgős beruházásra van szükség az energiatermelés és a szállítási infrastruktúra terén. Például az elektromosáram-termelési kapacitás leváltására egy évtizeden belül 1000 milliárd eurónyi beruházásra van szükség, még abban az esetben is, ha az igény nem emelkedik. A szállítási hálózatok, különösen a határokon átnyúló hálózatok, valamint a megújuló energiaforrásokból származó elektromos áramot az elosztási rendszerhez kapcsoló hálózatok alapvető modernizálásra szorulnak. A recesszió alatt felfüggesztett beruházások és ezek lehetséges hosszú távú hatásai komoly aggodalomra adnak okot.

3.17. A beruházásokhoz bizonyos keretfeltételeknek is teljesülniük kell. Ilyen például az egészséges gazdasági keret, a piaci kereslet és a piaci hozzáférés. A szabályozási keretnek stabilnak és kiszámíthatónak kell lennie, valamint el kell kerülnie, hogy a vállalatokra adminisztratív és pénzügyi terhek nehezedjenek. Csak nyereséges vállalkozások képesek beruházni technológiafejlesztésbe és az új technológiák felhasználásába.

3.18. Következésképpen a versenyképes gazdasági keret mindenképpen előfeltétel ahhoz, hogy meg tudjuk valósítani az éghajlat-változási és energiügyi célokat. A megfelelő politikai megközelítés révén pedig az éghajlat-változási és energiapolitikák elősegíthetik a növekedést és munkahelyteremtést.

3.19. A pénzügyi erőforrásokat igen megterheli majd az, ha az EU-n belüli kutatási-fejlesztési és beruházási szükségleteknek versenyre kell kelniük az éghajlatváltozás hatásainak enyhítésére és a hozzájuk való alkalmazkodásra irányuló finanszírozás szükségletével a fejlődő országokban. A tagállamok számára rendelkezésre áll ugyan majd a kibocsátási kvóták árverezéséből származó bevétel, ám ebből nem lehet az összes ilyen irányú igényt fedezni. A döntéshozóknak óvatosan kell eljárniuk a vállalatokra nehezedő terhek növelésével kapcsolatban, nehogy ezzel veszélybe kerüljenek az új technológiákba való beruházásaik.

Tudatosság és magatartás

3.20. Ahhoz, hogy az emberek cselekedjenek és megváltoztassák viselkedési szokásaikat, tudniuk kell, mi forog kockán, és min kell változtatni. Fel kell világosítani az embereket arról, hogy ők maguk mit tehetnek, és ezzel kapcsolatos oktatást kell számukra biztosítani. Ez egyszerre a kormányok és a civil szervezetek feladata. Érdemes lenne listát készíteni a helyes gyakorlatokról, amelyet az Európai Bizottság bocsáthatna rendelkezésre.

3.21. Dicséretes ugyan, hogy a reklám és a fogyasztói tanácsadás területén előtérbe került az energiafogyasztás és az üvegházhatásúgáz-kibocsátás kérdése, viszont sajnálatos, hogy félrevezető tájékoztatást is nyújtanak. Ez ellen a megfelelő szereplőknek fel kell lépniük.

3.22. Az EU az éghajlat-politikáiban – jogosan – nagymértékben támaszkodik piaci eszközökre. Az árak jelzései mind a polgárok, mind pedig az üzleti vállalkozások viselkedését megváltoztathatják. Ez azonban önmagában nem fogja tudni kihozni mindazt, amit a változás potenciálja tartogat. Egyes esetekben – például az építőiparban – szabályozásra van szükség, néhány más cél esetében pedig pozitív támogatás szükséges.

3.23. A nagyobb energiahatékonyság rendszerint anyagi megtakarítást is eredményez. Ösztönzőkre van szükség, különösen azokban az esetekben, ahol a megtérülési időszak viszonylag hosszú, vagy ahol nem az részesül a haszonból, aki a költségeket állja. Az EGSZB korábban már javasolta az Európai Bizottságnak, hogy vizsgálja meg, mely ágazati energiahatékonysági célkitűzések valósíthatók meg, különös tekintettel a belső piaci vonatkozású ágazatokra.

3.24. A belső piaci verseny torzulásainak elkerülése érdekében az EU-ban kötelezően alkalmazandó közös szabályok vonatkoznak az állami támogatásokra.

Társadalmi és oktatási szempontok

3.25. A fogyasztói minták idővel megváltoznak, következőképpen a termelés is változni fog. Az ETUC és az SDA által végzett kutatás⁽¹⁾ alapján az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 2030-ra 40%-kal történő csökkentésének a foglalkoztatásra gyakorolt összesített hatása csekély mértékben pozitív lesz. Ezt az eredményt és megközelítést azonban mások túl optimistának tartják.⁽²⁾ A tanulmány eredményei szerint a munkahelyi struktúrákban és a szakképességi követelményekben azonban jelentős változások várhatók, és a változások az egyes ágazatokon belül nagyobbak lesznek, mint közöttük. Például valószínű, hogy az energiatermelési ágazattól az energiahatékonysággal kapcsolatos tevékenységek felé, illetve a közúti közlekedéstől a vasúti és a vízi közlekedés felé tolódik majd el a munkahelyek súlypontja.

3.26. Nagy a kereslet az oktatás és képzés iránt, hogy a vállalatok, a közsférabeli szolgáltatók és a dolgozók helyt tudjanak állni a változtatásokkal szemben. Az oktatás és képzés – az egész életen át tartó tanulást is ideértve – volt a fő témája egy korábbi, az éghajlatváltozásról és a lisszaboni stratégiáról szóló EGSZB-véleménynek is.

3.27. Az Európai Bizottság nemrégiben tett javaslatokat a szakképességi igények előrevetítésének javítására, ami alapvető ahhoz, hogy az oktatás és a képzés is időben reagálni tudjon. A jobb előrelátás, a szakképességek keresletének és kínálatának jobb összehangolása és az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó jobb intézkedések mind a megújított lisszaboni stratégia természetes részét képezik.

3.28. Mivel a munkaerőpiacon szinte mindenkit érintenek a változások, az oktatást mindenki számára elérhetővé kell tenni, hogy alkalmazkodni tudjanak a megváltozott feltételekhez. Azok számára pedig, akik továbbra is problémákkal küzdenek, a tagállamokban átfogó szociális biztonsági hálózatokat kell fenntartani.

3.29. Az emberekre az energia- és éghajlati politikák következtében változó költségstruktúrák is hatással vannak. Különösen a változó energiaárak hatásainak alapos nyomon követésére van szükség. Az energiaárak különféle okokból erősen ingadoznak, az uniós energiapolitikáknak pedig ezeket az ingadozásokat, amennyire csak lehet, kordában kell tartaniuk.

⁽¹⁾ Az éghajlatváltozásról és a foglalkoztatásról szóló tanulmányt az Európai Bizottság Környezetvédelmi Főigazgatóságának megbízásából az Európai Szakszervezetek Szövetsége (ETUC) és a Társadalomfejlesztési Ügynökség (SDA) vezette konzorcium készítette el a Syndex, a Wuppertal Intézet és az ISTAS közreműködésével. A tanulmány a következő címen tekinthető meg: <http://www.etuc.org/a/3676>.

⁽²⁾ Hans Werner Sinn: „Das Grüne Paradoxon” (A zöld paradoxon). Econ-Verlag, ISBN 978-3-430-20062-2.

3.30. A környezetvédelmi – és különösen az éghajlati – politikák célja az energiaárak emelése, hogy ezzel csökkentsék az energiafelhasználást. Ennek a politikai megközelítésnek az a hátulütője, hogy lehúzza az európai ipar versenyképességét, és fennáll annak a veszélye, hogy a polgárok között energiaszegénységet idéz elő. Ahhoz, hogy a magasabb árakra az energiafelhasználás csökkentése legyen a válasz, általában új berendezésekbe kell beruházni, ez pedig időigényes lehet. Ahhoz, hogy gazdasági és szociális problémák helyett jó és tartós eredményeket tudjunk elérni, az energiaárak tekintetében igen kiegyensúlyozott megközelítésre van szükség, amely ezeket az időszakokat is figyelembe veszi.

A nemzetközi dimenzió

3.31. Ha csak Európában hozunk az éghajlatváltozás enyhítésére irányuló intézkedéseket, az csekély hatással jár, mivel Európa üvegházhatásúgáz-kibocsátása a világ kibocsátásainak mindössze 14 %-át teszi ki, és ez az arány egyre csökken. Ha a nagy gazdasági hatalmak nem lépnek, a kibocsátásokat nem sikerül majd a 2 °C-os felmelegedési küszöbnek megfelelő mértékben csökkenteni, Európa pedig veszít versenyképességéből, és ezzel polgárainak jólétét kockáztatja. Létfonosságú tehát, hogy Koppenhágában egyezmény szülessen, és az EU-nak továbbra is az élen kell haladnia.

3.32. Koppenhágában – az Európai Bizottság szavaival élve – egy „kellőképpen ambiciózus és átfogó nemzetközi megállapodást” kell célul kitűzni, amelynek keretében „a többi fejlett ország

ezzel összemérhető kötelezettségvállalásokat tesz, és a fejlődő országok is megfelelő lépéseket tesznek ez irányban”. Ahhoz, hogy biztosítani lehessen a kibocsátások hatékony csökkentését és a mindenki számára egyenlő esélyeket biztosító versenyhelyzetet, fontos, hogy a megállapodás részét képezze egy nemzetközi kereskedelmi rendszer, vagy legalább egymással összeegyeztethető rendszerek.

3.33. Nyilvánvaló, hogy a szegény fejlődő országoknak gazdasági segítségre lesz szükségük ahhoz, hogy enyhíteni tudják az éghajlatváltozás hatásait, és egyúttal alkalmazkodni is tudjanak azokhoz. A technológiaátadás fejlesztése és világos szabályai – a szellemi tulajdonjogok védelmét is ideértve –, valamint a tiszta fejlesztési mechanizmus ennek fontos elemei.

3.34. A nemzetközi megállapodásra azért is szükség van, hogy Európa valóban élen járhasson a fejlettebb, az éghajlatváltozás hatásait enyhítő és energetikai technológiák terén. Máskülönb a kereslet ezek iránt a technológiák iránt sokkal kisebb lenne.

3.35. Az EU-nak meg kell erősítenie pozícióját és tevékenységét nemzetközi szinten ahhoz, hogy biztosítani tudja Európa energiaellátását. Ezt nagyban elősegítené egy szélesebb körű, az Unió elképzelése szerinti külpolitikai kontextus. Amint azt az EGSZB már hangoztatta korábbi véleményeiben, az EU-nak élen kell járnia abban, hogy az energia terén felelős és fenntartható globális megközelítést alkalmaz.

Kelt Brüsszelben, 2009. november 4-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Mario SEPI